בס"ד

וירא
תשפ"ז

# תהלתו בקהל חסידים

דברי תורה, סיפורים ומשלים
מאת המנהל הרה"ח ר' יצחק אהרן קלייז שליט"א

גליון תרמ"ד

## דבר חכמה

**באלוני ממרא**

שנתן ממרא עצה לאברהם על המילה, ובוודאי אברהם אבינו לא היה צריך לשאול את ממרא אחר שה' ציוה לו לקיים המצוה, אך הרבה לפני שציוה לו ה' על המילה שאל את ממרא עם למול עצמו כי הרי קיים אברהם את כל התורה כולה, וענה לו ממרא שלא יעשה המצוה עד שה' יצוה אותו, כי גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה, ואם ימול את עצמו לפני שה' יצוה אותו לא יוכל יותר לקיים המצוה, לכן עדיף לו לחכות.

**(מלוקט)**

**ויעקוד את יצחק בנו וישם אותו על המזבח**

צריך להבין מדוע היה צריך אברהם לקשור את יצחק, ואח"כ להעלותו קשור על המזבח, הרי היה יכול לקשור אותו אחר שכבר היה על המזבח, הרי היה יהודי מבוגר בן מאה שלושים ושבע, וצריך להרים איש בן שלושים ושבע שנים,

**ויש לתרץ** כי הקב"ה ציוה על אברהם "והעלהו שם לעולה" ויש לנו דין **שהחי נושא את עצמו** כמבואר בגמרא (שבת צד) וא"כ איך יקיים אברהם 'והעלהו' אם יצחק עולה גם מעצמו, אבל הרי יש לנו דין שבכפות – קשור לא אומרים את הכלל שחי נושא את עצמו, ולכן קשר את יצחק לפני שהעלוהו בכדי שיוכל לקיים את ציווי ה' "והעלהו".

**(מהרי"ל דיסקין)**

**שלוש סאים קמח סלת**

איתא בדעת זקנים בעה"ת בפ' בא (י"ב – ח) שזה כנגד שלש מצות ולכך נוהגים לעשות בליל פסח ג' מצות. וי"א כנגד ג' אבות.

**(דע"ז בעה"ת)**

**ברך צחות**

אברהם האכיל להם לשונות כנגד לשונות של גאולה כי היה ליל פסח. ואם תקשה הרי יש ד' לשונות של גאולה, יש לתרץ ש'פרה' בלשון אידיש זה 'קי', ו'כי' משמש בד' לשונות.

**ויש שהקשו** מדוע לא נתן להם יין. וי"ל שחשש שהם עובדי ע"ז ויאמרו את היין כי יהי יין נסך.

**והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו**

'עץ' מרומז על צדיק, כמו שאמר משה למרגלים שיבדקו היש בה עץ, ושם כתב רש"י: עץ זה צדיק, שהיה שם איוב, ומי שמבטל עצמו לצדיק זוכה ל'יאכלו' שהכוונה לרדת עליו כל ההשפעות הטובות.

**(שמעתי)**

**וה' אמר המכסה אני מאברהם**

בזוה"ק, אמר רבי מצוה לאדם להתפלל על הרשעים שיחזרו למוטב ולא יכנסו לגיהנום, ואסור להתפלל עליהם שיסתלקו מן העולם, כי אילו סילק הקב"ה את תרח שעבד ע"ז לא היה בא אברהם לעולם, וכמ"ש אצל רבי מאיר שציערו אותו בריונים והתפלל עליהם שימותו אמרה לו אשתו בקש רחמים עליהם שיחזרו בתשובה, וכן היה שחזרו בתשובה, וזהו האריכות הלשון 'השיבני אבינו לתורתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך' וכולל אחרים יחד עם עצמו, ונראה לי שיש בזה עוד סגולה של המתפלל בעד חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה. וכן אמר דוד המלך בתהלים 'ואני בחלותם לבושי שק ותפילתי על חקי תשוב', שאם יתפלל לתשובת הרשעים אזי תתקבל תפילתו כשהתפלל על עצמו וזהו על חיקי תשוב.

**(שבט הלוי זי"ע)**

**למען הביא על אברהם**

כל מה שדיבר ה' ליתן לאברהם אין זה בטוח כי שמא יגרום החטא אין הבטחה לצדיקים בעוה"ז, אך ידוע שהמזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, וא"כ כיון שמצווה את בניו אחריו לשמור דרך ה' יביא על אברהם את אשר דיבר עליו ולא יגרום שום חטא.

**(חתם סופר)**

**ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדיו**

בא לרמז שאברהם כאשר הלך לעקידת בנו יחידו עשה חשבון הנפש לעצמו ופרט לו זכיותיו אשר עשה ופעל במשך כל ימיו, לכן לקח את האש זה 'ההתלהבות' שהלהיב לבם של בני דורו לאמונת השי"ת, וכן את מצות הכנסת אורחים דהיינו 'המאכלת' שהאכיל אלפי אנשים שבאו במחיצתו שבזה היה רגיל כל ימיו וזה עשה נחת רוח לבורא ית"ש וגם רוח הבריות נוחה הימנו, 'וילכו שניהם יחדיו' שני זכויות אלו לקח עמו לכשיצטרך.

**(תורת מהרי"ן)**

**ויבואו המלאכים**

יש ב' דעות מתי באו המלאכים אל אברהם, כאן במדרש איתא שהמלאכים באו בפסח ולכן ציוה ועשו עוגות מצות. ובפרקי דר"א ועוד מדרשים משמע שבאו בסוכות כמ"ש והשענו תחת העץ, וכתב רבי מ"מ מרימנאוב זי"ע בספרו 'מנחם ציון' כתב שהמלאכים התעכבו אצל אברהם יותר משישה חדשים ושהו אצלו עד חג הפסח, ולפי דבריו אין מחלוקת ביניהם, וכשנפטרו ממנו אכלו מצות.

**(אפ"ה)**

**וי"א** שלכן אמר 'והשענו' כי הדין הוא שצריך לאכול בהסיבה.

**לושי ועשו עוגות**

צריך להבין, האם לא ידעה שרה שצריך ללוש כדי לעשות עוגות. וי"ל כפי שאמרו חז"ל במדרש, שהיה ערב פסח וא"כ צריך להזהר שלא להחמיץ העיסה, לכן אמר לה שמיד אחר הלישה תעשה העוגות ולא תתמהמה עד שיתפח הבצק כי ערב פסח היום.

**(שמעתי)**

**עקידת יצחק**

יש לתמוה למה מייחסים את נסיון העקידה ליצחק, הרי הנסיון היה לאברהם שמכאן ואילך 'יחי' בלא בן ויזכור תמיד ששחט את בנו לעולה כציווי הקב"ה, ויצחק הנסיון רק רגע אחת ומיד עולה לגן עדן. וי"ל, עפ"י מש"כ בחולין מט, לפרש מאמר חז"ל: יפה כח הבן מכח האב, ומפרשים תלמידי בעש"ט שאם תראה בן שיפה כוחו תדע שזה בא מכח האב, ולכן אילו היינו מייחסים העקידה לאברהם בלבד אז לא רואים גדלות יצחק אלא גדלות אברהם, אבל עכשיו שמייחסים העקידה ליצחק אז יודעים כולם שזה בא מכח האב מה שהאב השריש והשקיע בבנו ואח"כ נראה גדלות שניהם שעמדו בנסיון.

**(ברכת השלום)**

**וישב אברהם בבאר שבע**

והיכן הלך יצחק, כתב בתרגום יונתן שבאו מלאכי מרום ולקחו אותו לבית המדרש של שם ושם היה ג' שנים. והחזקוני כתב שנטמן בגן עדן ג' שנים.

**והיא גם היא אמרה אחי הוא**

הנה לאבימלך היה די לומר הלא הוא אמר לי אחותי היא ולמה היה צריך להוסיף שגם היא אמרה אחי הוא. וי"ל דלכאורה היה צריך ללמוד ממעשה פרעה שלא צריך להאמין מה שאומרים בחוץ וצריך לברר בעצמו אם אמת הידיעה המפורסמת בחוץ, אלא יש הבדל גדול כפי שכתב ה'כלי יקר' פ' לך לך, שכאשר הביאו את שרה לפרעה אמרה לפרעה שהיא אשת אברהם ופרעה אמר שלא מאמין לה, ולכן נענש ע"י המלאך, אבל כאן שרה לא אמרה לאבימלך שהיא אשת איש כי ראתה שלא יועיל כלום כמו שלא הועיל אצל פרעה, ומוטב שיהיה שוגג, וזה מה שאמר אבימלך להקב"ה, והיא גם היא אמרה אחי הוא ולא גלתה שהיא אשת איש ולכן לא מגיע לו עונש.

**(נחלת יעקב)**

**והיא גם הי"א.** ר"ת ה'גר י'שמעאל א'ליעזר, שגם הם לא גילו לי שהיא אשת אברהם.

**(הגה"צ חיים קנייבסקי זצ"ל)**

**ויבואו המלאכים – שלום עליכם בליל שב"ק**

בסידור בית יעקב תמה על מה שאומרים 'צאתכם לשלום', הרי יותר טוב שישארו אתנו גם בסעודת ש"ק ולמה ימהר לשלחם מביתו, ולכן נהג שאמר רק הקטע הראשון של 'שלום עליכם', ובשבתי בש"ק בשולחן הצ' ר' ישראל אבוחצירא זצ"ל שמעתי שאומר בצאתכם לשלום, פירושו שכאשר יצאו מביתו יצאו לשלום ולא ח"ו שעכשיו יצאו.

**ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי**

וצריך להבין, אם לא אמרו לו אז מבואר שלא שמע, א"כ למה הוסיף וגם אנכי לא שמעתי. וי"ל, אבימלך אמר לא ידעתי מי עשה הדבר הזה, אח"כ הוא פונה אל פיכול שר צבאו העומד על ידו ואומר לו: למה לא הגדת לי הדבר הזה, והשיב לפר אחד רץ,

**עוד כתב שם,** שהפר שרץ למערת המכפלה היה המלאך רפאל בדמות פר, והרמז אותיות "**רפאל**" הוא 'פר א-ל' ושם נתהפך למלאך, וראה אברהם שחסר לו פר אחד, וברא ע"י ספר יצירה פר, וזה נרמז בפסוק ובן הבקר 'אשר עשה' שהוא עשה זאת ע"י ספר יצירה,

**ועי"ז מתורץ** מה שאכלו בשר מיד אחרי חלב בלי קינוח פת, כי בפר שנולד ע"י ספר יצירה אין האיסור של בשר בחלב, כי אינו בכלל 'בחלב אמו'.

**(בן גרני)**

**מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה**

חז"ל אמרו שכל אלו שבאו עם תינוקותיהם, ושרה נתנה להם לאכול, התגיירו אח"כ ונהיו צדיקים, ואמר **החידושי הרי"מ** הטעם לזה, כיון שיצחק אכל קודם ואח"כ הם, יוצא שאכלו מהשיריים של יצחק, ומי שאוכל משיריים של צדיק זה סגולה ליראת שמים, ולכן נתגיירו כולם.

**(חדושי הרי"מ)**

## על פי המדרש

**איתא** בזוהר הק' שאברהם אבינו היה בודק את האורחים ע"י העץ שישבו תחתיו, דאם העץ היה פושט ענפיו עליהם סימן שהם צדיקים, ואם לאו סימן שאינם כאלה, וכן היה לו מקוה מים חיים, אם המים היו עולים סימן שהאורחים טמאים וצריכים טבילה.

**ובמשכן** כשהיו צריכים 'בריח התיכון' בתוך הקרשים שיסתובב בפנים לכל משך הדפנות, בדרום, מערב, וצפון, לקחו מהעץ הזה שכבר רגיל להתקפל ולהתיישר ולכן התאים לבריח התיכון.

**(מדבר יהודה)**

**ואל הבקר רץ אברהם**

יש לדקדק מדוע כתוב בלשון יחיד 'ואל הבקר' הרי לקח ג' פרים, ויש לומר ששתי פרים שהיו ברפת שלו לא היה צריך באמת לרוץ, אבל איתא ב'**חסד לאברהם**' בשם המדרש שאחד מהפרים רץ, ואברהם רץ אחריו עד לפתח מערת המכפלה ושם ראה את אדם וחוה הקבורים שם, והריח ריח גן עדן, ונתאוה לקנות שם מקום לקבורה, ולכן רק

לו פיכול: גם אנכי לא שמעתי בלתי היום.
**(השפת אמת כשלמד עם בניו)**

**ויקח חמאה וחלב**

איתא במדרש, כשבא הקב"ה ליתן תורה לישראל ביקשו המלאכים את התורה, כמ"ש: 'תנה הודך על השמים', והשיב להם משה למה אכלתם בשר וחלב אצל אברהם. וקשה והא כתיב 'ויקח חמאה וחלב' ואח"כ 'ואל הבקר רץ אברהם', וא"כ אכלו קודם חלב ואח"כ בשר, והרי בזה האופן מותר. ותירץ היהודי הק' מפרשישכא זי"ע, שהטעם שאסור חלב אחר בשר כי חלב הוא רמז למדת חסד ובשר מרמז על דין, וקי"ל תתאה גבר, וכשאוכל חלב אחר בשר אז הדין גובר על החסד ולכן אסור, אבל כשאוכל בשר אחר חלב קי"ל תתאה גבר והרחמים גובר על הדין, אבל המלאכים שבקשו התורה כי הם למעלה בשמים, כמ"ש: 'תנה הודך על השמים', א"כ הם סוברים עילאה גבר וא"כ אסור להם לאכול בשר אחר חלב כי הוא מגביר דין על רחמים ואיך אכלו אצל אברהם בשר אחר חלב.
**(היהודי הק' זי"ע)**

**ושרה שומעת פתח האהל והוא אחריו**

איתא במדרש (בר"ר מח – טו) שישמעאל היה עומד אחרי הדלת כדי שלא יתייחד המלאך עם שרה. וקשה וכי ישמעאל היה חסיד כל כך. וי"ל דאיתא בברכות ל"א, 'ונקתה ונזרעה זרע' גבי אשה שנסתרה עם אחר שאם היתה עקרה נפקדת אם נמצאה טהורה, ולכן ישמעאל חשש שאם תתייחד עם המלאך יתן לה אברהם לשתות מים המרים ואז תפקד בבן ואז יהיה עוד יורש לאברהם והוא רצה להיות היורש היחידי ולכן עמד אחרי הדלת שלא יהיו לבד.
**(קהלת משה)**

**ויבואו שני המלאכים סדומה**

יש להבין, מדוע באו אל לוט בדמות מלאכים ולאברהם בדמות אנשים. וי"ל שאברהם היה מכניס לביתו אנשים פחותי ערך לכן לא היו צריכים לבא בדמות מלאכים, משא"כ לוט שהיה מכניס רק אנשים מכובדים היו צריכים לבא בדמות מלאכים.
**(הרה"צ רבי לייב שרה"ס זצ"ל)**

**ורחצו רגליכם**

כתב רש"י הק', כסבור שהם ערביים שמשתחוים לאבק רגליהם. ויש לתמוה האיך הסתפק אברהם אם הם אנשים או לא, הרי יש סימן מובהק, דכתיב גבי המלאכים ביחזקאל א' ז' וכף רגליהם ככף רגל עגל. ומצינו בגיטין סה: במעשה דאשמדי שישב על כסא שלמה המלך ושלחו הסנהדרין לבודקו ברגליו ואולי לבסוף לא רצו לרחוץ רגליהם כמ"ש בב"מ פו אמר לו וכי בערביים חשדתנו שמשתחוים לעפר רגליהם, וזה שאמרו כן תעשה כאשר דיברת קאי רק שאר הדברים שאמר אברהם.
**(מגדים חדשים)**

**והשענו תחת העץ**

בספר 'טעמא דקרא' כתב, למה ישב בפתח האהל ולא בסוכה, כי היה מצטער מחום היום ואף שרץ אחר האורחים כי לא כתיב שמצטער פטור מהכנסת אורחים, וכמו שמסופר על הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, בעל ה'אחיעזר', שפעם בחג הסוכות בא ת"ח אחד לבקרו והגאון כבדו מאוד בביתו ואח"כ אמר לו ללכת לסוכה לסעוד והוא עצמו לא הלך כי הקור הזיק לו לבריאותו ומיד אח"כ הגיע אחריו לסוכה ואמר שנתיישב שאמנם מצטער פטור מן הסוכה אבל לא מצינו שפטור גם מהכנסת אורחים והרי אין הדרך שהסועד אוכל לבדו בלי המארח ולכן בא לסוכה להיות עם אורחיו.
**(מגדים חדשים)**

**והשענו תחת העץ**

איתא במשנה אם סיכך בסכך שמחובר ואח"כ הוסיף סכך כשר והוא רוב הסכך אזי הסוכה כשרה ומשמע שאברהם אמר להם והשענו תחת העץ ומדוע לא הכניס לסוכה כשרה. וי"ל כיון דאיתא שאין נכון להכניס גויים לסוכה ואברהם נסתפק אם הם גויים לא רצה להכניסם לסוכה, אבל אולי הם גרים לכן עשה סוכה תחת האילן המחובר והרבה סכך כשר על ענפי האילן וממה נפשך אם הם גרים הרי יושבים בסוכה כשירה כי הסכך המחובר בטל בסכך הכשר ואם הם גויים הלא כתב הפרי מגדים שאצל בן נח לא אמרינן בטל ברוב כי אחרי רבים להטות נאמר רק אצל בני ישראל ולא לבני נח וא"כ אין זה סוכה ויכולים לשבת בה.
**(חקל יצחק זי"ע)**

**ויעל לוט מצוער ושתי בנותיו**

בשנת תרפ"ב חלה אחד מבאי ביהמ"ד של הג' רבי משה פיינשטיין זצ"ל ונפל למשכב בחולי מוזר, לשונו נתנפחה ויצאה מפיו ולא היה יכול להחזירה ופעם אחת כשנחלש מאד בא רבי משה זצ"ל לבקרו וביקש החולה להוציא כל איש מעליו וסיפר לו החולה את סיבת חוליו, לדבריו, בשבת קודם לכן בפ' וירא דיבר על בנות לוט בדרך בזיון ושאל איך זכו שמשיח יצא מצאצאיהם ולא בושו במעשיהם ובלילה הופיעו בחלומו ב' נשים זקנות מאוד ופניהם מכוסים ואמרו שהם בנות לוט ושמעו למעלה את מה שאמר ובאו לענות לו, ואמרו מה שאמרו ואח"כ אמרו שהוא חטא חטא גדול שדיבר עליהם בדרך בזיון ולכן נענש כמו המורגלים וכך ימות רח"ל כשסיים את דבריו היסב פניו אל הקיר ונפטר לעולמו.
**(אגרות משה או"ח ח"ה)**

**ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא**

ויש להקשות, מדוע נתן הטעם להחזירה כי נביא הוא הרי גם אם לא היה נביא צריך להחזירה. ונראה ליישב דאיתא במס יבמות שהמקדש איילונית שאינה יכולה להוליד בנים אין הקידושין תופסין ואינה צריכה גט כי זה מקח טעות וא"כ אינה אשת איש אבל כתב בתוס' שאם המקדש ידע שהוא איילונית ובכל זאת קדשה אזי תופסים הקדושין ואמרו חז"ל בדף ס"ד שם, ששרה היתה איילונית כמו דכתיב אין לו ולד אפילו בית ולד וזהו שאמר הכתוב ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ואל תאמר כי אין הקדושין תופסים כי היא איילונית זה אינו כי נביא הוא וידע שהיא אילונית ואז תופסין הקדושין והיא אשת איש.
**(חנוכת התורה)**

**עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה... ממני**

עתה ידעתי - אני המלאך ידעתי, שבדין יגדילך הקל על כל מלאכיו, כאמרם ז"ל (סנהדרין צג) 'גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת'. "ממני" שאתה ירא אלקים יותר ממני, אע"פ שאני מלאך אתה ראוי למעלה יותר ממני.
**(ספורנו)**

**שמע ה' אל קול הנער באשר הוא שם**

וברש"י הק' הובא לפי שהיה מלאכי השרת מקטרגים ואומרים רבש"ע מי שעתיד זרעו להמית את בניך בצמא אתה מעלה לו באר. והוא משיבם, מה הוא עכשיו צדיק או רשע, א"ל צדיק, א"ל אני דן לפי מעשיו של עכשיו. וזה 'באשר הוא שם'. וקשה,

## והריהו כיראת ה'

**כהלך נודד**, התדפק **רבי אלימלך** בגפו על שערי ביתו של פרנס־החודש בזארנאווצא, ובקשתו עימו, לדרוש בפני הקהל בבית־הכנסת. הציץ הפרנס במראהו העלוב והמגוחך של העומד לפניו, ולא הצליח למצוא בו דמיון כלשהו למגיד־מישרים: גבה קומה היה האיש, ובגדיו קצרים מכפי מידתו, כובע קש מרופט חבוש על ראשו, וחגורת תבן אזורה למותניו. מזקנו האדמוני, השתלשלו שתי קווצות־שיער על־פי מידותיו, וכל חזותו אמרה עזובה ודלות.

"לא!" פסק הפרנס את פסוקו "אינך רשאי לדרוש בבית־הכנסתי".

**אמר ולא יסף**, וכבר עמד לנעול את הדלת בפניו של ההלך. אלא שאז, קפץ לפתע עלם צעיר, בנו־יחידו של הפרנס, אשר לבו הוצף ברחמים למראה ההלך המסכן, והחל התחנן לפני אביו, כי יניח לאיש לדרוש בבית־הכנסת: "הלא עיניך הרואות כי עני ואביון הוא, ובוודאי נושא הוא את נפשו לאותן פרוטות שיקבץ מן הקהל בעד דרשתו וכי מה יפסידו בעלי־הבתים אם יאזינו מעט לדבריו?!"

**ככל שהיה** הפרנס תקיף בדעתו, הרי שמעולם לא מנע דבר מבנו יחידו אשר אהב. גם הפעם, נענה הפרנס לתחנוני בנו, והתיר לרבי אלימלך לדרוש בפני הקהל.

**בין מנחה למעריב**, עלה ההלך האורח על הבימה שבבית־הכנסת, התייצב בתווך בקומתו התמירה, והחל סוקר בעיניו את ההיכל. הציבור ישב דרוך על מקומו וציפה למוצא פיו של הדרשן בעל המראה המוזר, אך משום־מה, התמהמה הדרשן יתר על המידה ולא פצה את פיו לומר מילה. לאחר שסיים לסקור בעיניו את כל סביבותיו, החל הדרשן לרחרח באפו על ימין ועל שמאל, כמבקש לגלות מקורה של באשה העולה באפו. ועדיין אינו מוציא מפיו אפילו הגה קל.

**אט־אט** החלה סבלנותו של הקהל לפקוע, והאנשים, אשר דימו בנפשם כי הדרשן אינו מתכוון אלא להתל בהם, החלו לרטון כנגדו בקול רם, והיו אף שקמו בחמתם והתקרבו אל הבימה, כדי להורידו מעליה בכוח. או־אז, פתח רבי אלימלך וקרא ניכחם לאמור:

"**במחילתכם**, יהודים יקרים, שומה עלי לגלות את אוזניכם ולומר לכם, כי ריח נורא של נבילות וטריפות ממלא את חלל עירכם!"

**יותר מכך** לא הספיק לומר, שכן באותו הרגע עלו על הבימה כמה עזי־נפש מקרב הקהל, כשהם מוכנים ומזומנים לשלוח יד בדרשן התמהוני ולכלות בו את זעמם בשפטים גדולים. כראות הדרשן כי כלתה אליו

## א מעשה

הרעה, לא התמהמה אפילו רגע, ופתח במנוסה מבית הכנסת החוצה. חמתם של הנאספים בערה בם, כנגד מה שנראה בעיניהם כהיתול בכלל הציבור, וכל בני הכנסת, למגדולם ועד קטנם, החלו רודפים אחרי הדרשן ההולך ונמלט מפניהם.

**היה רבי אלימלך** רץ בראש כביכול נמלט ועשרות מבני המקום רודפים אחריו בחוצות קריה. תוך כדי מנוסתו, דילג הדרשן מעל גדרות הבתים, חדר לחצרות מעבר מזה ויצא מעבר מזה, והרודפים כרוכים על עקבותיו ואינם מרפים ממנו. לפתע, זינק הדרשן הנמלט אל תוך חצרו של יעק'ל, אחד הקצבים דמתא, ובן־רגע היה הקהל כולו כרוך גם פה על עקבותיו. הוא המשיך לנוס אל האגף האחורי של החצר, כמבקש למצוא פירצה כלשהי בגדר ולהימלט בעדה החוצה, אלא שכאן, נעצרו פתאום כל הרודפים תחתיהם כהלומי־רעם... כמין שיתוק אחז בכולם בבת־ראש, והם נותרו כמסומרים למקומותיהם...

**בפינה מוסתרת** במשוכת שיחים, באגף האחורי של החצר, ניצב לו יעק'ל הקצב כשקופיץ בידו, ועסק במרץ רב בעריפת ראשיהם של עופות חיים. לצידו, נערמה ערימה של תרנגולים ואווזים 'שחוטים' כביכול, אשר אמורים היו להימכר מחר באטליזו ה'כשר'... הקצב נתפס בקלקלתו, כמי שמאכיל את הקהל הקדוש נבילות וטריפות

"**הוי**, כמה צדק הדרשן הלזה בדבריו!" נזכרו לפתע הנוכחים "הרי טען נכוחה כי ריח של נבילות עולה באפו. אין זאת אלא, כי צדיק נסתר הוא האיש, בעל רוח־הקודש!"

**את המהומה** שהתחוללה אותה שעה בחצרו של הקצב, לא ניתן לתאר כלל. נסערים ונרגזים גררו היהודים את הקצב הרשע אל לשכת בית הדין, והעיר כולה היתה כמרקחה.

**אדהכי־והכי**, חמק לו רבי אלימלך מן החצר החוצה אל הרחוב, והועיד פניו אל מחוץ לעיר. לפתע, שמע קול של נער קורא מאחריו:

"**עצור**, ר' יהודי, עצורי איש אינו רודף עוד אחריך. עמוד והינפש!"

**היה זה העלם**, בנו של פרנס־החודש, אשר רחמיו לא עזבו את הדרשן המסכן, ובהבינו, כי הדרשן ממשיך לנוס מפני רודפיו, מצא לנכון להרגיעו ולבשרו, כי המרדף אחריו נפסק.

**רבי אלימלך** עצר תחתיו, והתבונן בהתפעלות ברגשותיו העדינים של העלם. אלא שהעלם עדיין לא כילה את דבריו: "ברצוני לשלם לכבודו את שכר הדרשה!" הכריז בתום.

"**מאימתי** אמור נער בגילך לשלם בעד דרשות?" תהה

הרי כתב רש״י בפסוק ט׳ שראתה שרה בישמעאל ע״ז ג״ע ושפיכות דמים, וכן בפסוקים יא-יד שיצא לתרבות רעה. ויש ליישב ע״פ מה שכ׳ בס׳ עיון יעקב ברכות נד, על מה שמקשים העולם איך אנו מברכין בברכת ההודאה ׳הגומל לחייבים טובות׳ שפירושו שה׳ גומל טובות גם לאנשים חייבים, כלומר עוברי עבירות, הרי אמרו חז״ל כל האומר הקב״ה וותרן ויותרו חייו ואיך יברך האדם על עצמו שהוא רשע וכי גמל ה׳ טובות למרות רשעתו. ומבאר שכיון שהיה האדם בשעת סכנה אז בודאי מכח הבהלה הרהר תשובה בלבו וחישב להתחרט על עוונותיו ולכן גמל אתו השי״ת טובה. וא״כ עכשיו היה ישמעאל במצב

**ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני וכו׳**
**ויאמר אליו אברהם אברהם**

יש להקשות מדוע כשאמר לו ה׳ לקחת את בנו לעולה נאמר רק פעם אחת אברהם ואח״כ קודם השחיטה ממש א״ל כפול אברהם אברהם. וי״ל עפ״י מש״כ רש״י כלל כשהקב״ה אומר שם האדם ב׳ פעמים זה מראה לשון חיבה, ולכן כאשר ציוה ה׳ להעלות לעולה זה היה קודם הנסיון ואז זה זמן של הסתר פנים וקושי ולא שייך אז לקראו בלשון חיבה, אבל כאשר עמד בנסיון ועקד את יצחק ועמד לשחטו אז נגמר ההסתר פנים ואז ראוי לקראו בלשון חיבה ב׳ פעמים אברהם.
**(אמרות טהורות)**

**ועפ״י דבריו הק׳ יתפרש ׳ואברהם עודנו עומד לפני ה׳׳, שתפילת אאע״ה שלא נתקבל עומד תמיד ומחזק אותנו בכל עת שנעמוד להתפלל גם כשנראה לנו שלא פעלנו כלום בתפילתנו וזה עודנו עומד עד היום.**
**(אמרות טהורות)**

**עוי״ל שבאמת כן נתקבל תפילתו של אאע״ה, דאיתא במס׳ סוכה מ״ה, שיש ל״ו צדיקים בכל דור שעליהם העולם עומד, ודבר זה פעל אברהם בתפילתו שאמר לו הקב״ה אם אמצא צדיקים בסדום ונשאתי לכל המקום בעבורם, כי ה׳ יקבל תפילת הצדיקים להגן על העולם, נמצא שתפילת אברהם אבינו נתקבלה ונשארה עומדת לעולמי עד ובכל דור ודור בעת שיהיי גזירות קשות בעולם פועל תפילתו של אאע״ה שכאשר יעמדו הצדיקים בתפילה להשי״ת ישמע ויקבל תפילתם. וזהו ואברהם ׳עודנו׳ עומד לפני ה׳, ׳שעד היום הזה׳ עומדת תפילתו בכל הדורות.**
**(אמרות טהורות)**

**כחום היום**

יש מקשים, האיך אמר להם אברהם ׳ואקחה פת לחם וסעדו לבכם׳, ולא הבין שהם מלאכים, הרי הי׳ יכול לבדוק אם יש להם צל, כי לדברים רוחניים אין צל כלל ורק לגשמיים יש צל. וי״ל שכיון שהמעשה היה כחום היום בשעות הצהרים בחצות היום ואז אין צל לאף אחד. ועם זה מתורץ מה שאמרו במיתת משה שהשטן הראה להם שהוא מת, ומדוע לא בדקו ע״י צל, אלא כיון שהיה בשעה השישית כמ״ש: ׳בשש׳ - בא שש, ואז אין צל ולכן לא יכלו לבדוק אם הוא חי.
**(פאר מקדושים)**

**וירא וירץ לקראתם**

איתא בשבת קכו. גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, וילפינן מאברהם שאמר אל ה׳ אל נא תעבור שעזב את השכינה והלך לקבל האורחים. והקשה המהרש״א מהיכן נלמד שקבלת אורחים יותר, אולי הם שווים. וי״ל שרש״י כתב שכאשר המלאכים ראו שהוא מתעסק ברפואתו מיד פירשו הימנו ורצו ללכת לדרכם ואז וירץ לקראתם ולא כתיב וירץ אחריהם, אלא ׳לקראתם׳, והמלאכים ראו השכינה, וההלכה אומר שצריך ללכת לאחוריהם ופנים אל השכינה. וא״כ אברהם שרץ לפניהם היו אחוריו כלפי השכינה ומזה נראה שהכנסת אורחים יותר חשוב כי הקפיד לרוץ לפניהם פנים אל פנים ואחוריו אל השכינה.
**(רבי שמשון מאוסטרופולי)**

**ויקח חמאה וחלב ובן הבקר**

יש שואלים, מדוע לא הביא אברהם בסעודה דגים. וי״ל דאיתא בכתבי האר״י ז״ל, שעיקר הכוונה בסעודה הוא לתקן הגלגולים ורוב הצדיקים מגולגלים בדגים והיינו בודאי צדיקים קטנים אבל צדיקים גדולים לא חסר להם תיקון ואז בזמן אברהם לא היו צדיקים קטנים רק צדיקים גדולים שלא צריכים לבא בגלגול.
**(ישמח משה זי״ע)**

**ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא**

כתב ברש״י הק׳, שהוא נביא ויודע שלא נגע בה. וקשה הרי אמרו חז״ל שאברהם היה כהן וא״כ אסור בשבויה ולא מהני רוח הקודש, כי אמרו בברכות נד, אין משגיחין בבת קול ותורה לא בשמים הוא. ונראה לומר כי הכלל של ׳תורה לא בשמים הוא׳ - זה חל רק אחר מתן תורה שניתנה התורה על הארץ, אבל בימי אברהם שעדיין היתה התורה בשמים, היה רשאי אברהם לסמוך על גלויים מן השמים ששם היתה עדיין התורה הק׳.
**(גור אריה פ׳ ויגש)**

**ויאמר קח נא את בנך וכו׳**

ברש״י הק׳, אמר לו הקב״ה בבקשה ממך עמוד לי בזה הנסיון שלא יאמר שהנסיונות הראשונים לא היה בהם ממש. ותמוה למה זה גורע גם הנסיונות הראשונים. וי״ל דידוע גודל אהבת אברהם לעשות רצון ה׳ וכאשר יאמר לו לשחוט את בנו אז תיכף ומיד ירוץ וישחוט את בנו, ואז יאמרו הבריות שאין שום חידוש בנסיונות הקודמים, כי הוא פזיז מאוד ועושה תמיד בלי ישוב הדעת, כי מי יהין לשחוט את בנו, וגם שאר הנסיונות עשה בבהילות בלי לחשוב מה שהוא עושה, ואילו היה מתעכב וחושב לא היה עומד בנסיון, ולכן אמר לו ה׳, בבקשה ממך עמוד, כלומר התעכב כמו ׳עמדו ואשמעה׳, וכן הוי

## אויף שבת

רבי אלימלך.

**"וכי מה אשם כבודו"** השיב העלם מתוך השתתפות כנה בצערו של הדרשן "אם בני העיר לא אבו להאזין לדבריו?! למה זה יפסיד את השכר המגיע לו?!"

**מדי דברו**, שלף הנער את ארנקו מחיקו ומנה מתוכו חמשה זהובים, "כזהו הסכום אותו משתכר כל דרשן בעירנו!" הודיע כבקי בדבר, ומסר את המעות לידו של רבי אלימלך.

**"לא אוכל לקבל** מידך המעות" סירב הדרשן "שהרי לרשות אביך אתה צריך!"

**"לא!"** השיב הנער באון "זהובים אלו שלי הם. מדי שבוע בשבוע מעניק לי אבי ארבע מעות כסף, ומאלו מקבץ אני את הממון הזה, ושלי הוא. הרשות נתונה לי מאבי מראש, לבזבזם או לחלקם לצדקה, כפי ראות עיניי"

**"במה אברכך?"** קרא רבי אלימלך אל העלם בהתרגשות. "במה שלבבם חפץ!" השיב העלם.

**הניח רבי אלימלך** את ידו על ראש הנער, ואמר: "יהי רצון שניעשה שנינו מחותנים!" ובזאת נפרדו, והלכו איש איש לדרכו.

**חלפו מאז** עשרות בשנים, עד אשר התקיימה אותה שמחת־צדיקים מפורסמת, אשר נותרה לשם־דבר בתואר: "החתונה הגדולה בזארנאווצא". היתה זו חתונה רבתי בממלכת התורה והחסידות, אשר נודעה לאירוע חסר־תקדים בפולין היהודית דאז.

**בראשה**, הסבו אבות וסבים מגדולי הדור ומצדיקי המפורסמים, ה"חוזה" הקדוש, רבי יעקב יצחק מלובלין; הצדיק הקדוש, רבי אברהם יהושע העשיל, בעל ה"אוהב ישראל" מאפטא; ה"יהודי" הקדוש, רבי יעקב יצחק מפשיסחא, ואיתם־עימם עשרות רבות של צדיקים קדושים רועי אבן ישראל. רבבות חסידים ואנשי־מעשה מכל קצוות הארץ נתקבצו ובאו לאותה חתונה, כדי לזון את עיניהם בסנהדרי הגדולה של מנהיגי הדור, אשר נזדמנו בה לפונדקי אחד.

**עודם מסובים**, פתח בעל ה"אוהב ישראל" מאפטא והיקשה באוזני עמיתיו הצדיקים, לאמור:

**"החתן דנן**, הלוא נכדו של רבינו הקדוש, הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק, הוא ואילו המחותן, אבי הכלה, הנגיד החסיד, ר' אבנר, אינו אלא בעל בית מן השורה; אכן, ירא ושלם, מתנהג בחסידות, רודף צדקה וחסד אך בכל זאת: הכיצד זה זוכה יהודי פשוט כמוהו, להתייפך למחותנו של הרבי רבי אלימלך?! והרי אין זו מילתא זוטרתא, להשתדך עם צאצאו של רבינו הקדוש!"

**"אכן, אמת ויציב!"** ניענעו גם יתר הצדיקים בראשיהם, כשהם מחרים מחזיקים אחרי תמיהתו של הצדיק מאפטא.

**הואיל** ולא נמצא הסבר לתמיהה, קם הצדיק מאפטא לעשות מעשה, והזמין לצידו את המחותן, ר' אבנר, בכבודו ובעצמו, כדי לנסות להציל מפיו את פשר הזכיה הגדולה שזכה לה.

**"ספרו נא לנו**, ר' אבנר" ביקש ה"אוהב ישראל" מהמחותן "במה זכיתם לזכות הגדולה והנשגבה הזאת, להתחתן בנכדו של רבינו הקדוש! מהו אותו מעשה שבא לידכם, אשר בגינו פסקו לכם גדולה כזו מן השמים?"

**המחותן** היה נבון. עצם הישיבה במסיבתם של גדולי עולם אלו הביכה אותו למדי על אחת כמה וכמה, כאשר הללו מתפנים מענייניהם ונותנים את כל מעייניהם בו, ולא עוד אלא שמבקשים לשמוע מפיו את שרשרת מעשיו הטובים שעשה עלי אדמות. אולם, חזקה עליו מצוותם של גדולי ישראל, ובעל כורחו פתח והחל פורט את מעשי הצדקה והחסד הגדולים, אשר עשה בימי חייו ואשר שמורים היו עמו בזכרונו.

**שעה ארוכה** ישבו הצדיקים והאזינו ברוב קשב לשיחתו של המחותן. ברם, משסיים למנות את מעשיו כולם נאים, כולם נכבדים, כולם ראויים לגמור עליהם את ההלל לא נסתמנה קורת־רוח על פניהם. מבין ריסי עיניהם ניכר היה, כי לא את אלו נתכוונו לשמוע וכי לא באלה טמון סוד זכייתו הגדולה של ר' אבנר להשתדך עם צאצאי הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק.

**הואיל ולחצו עליו** להיזכר בעוד מעשים, צף ועלה בזכרונו של המחותן סיפור ישן־נושן מימי ילדותו, והוא החל בדלית־ברירה לספר גם אותו. הוא פתח וסיפר את המעשה באותו דרשן, אשר התדפק על דלת אביו, פרנס־החודש בזארנאווצא, וביקש רשות לדרוש בבית־הכנסת דמתא לפני הקהל... את דבר חמשת הזהובים שהעניק לו מארנקו, ואת הברכה אשר ברכו הלה - "זהו גופו של מעשה!" סיים המחותן את סיפורו באוזני הצדיקים, תוך שהוא מוסיף בביישנות "אכן, מעשה־נערות חסר־ערך הוא זה, אולם, רצונכם כי אספרנו זהו כבודכם!"

**שוב** היה זה הצדיק מאפטא אשר התעשת ראשונה, וביקש מאת המחותן כי יתאר בפניהם את מראהו של אותו הלך דרשן. משעשה המחותן כפי שנתבקש, נענו לפתע כל הצדיקים פה־אחד וקראו: "ודאי! הלא היה זה הרבי רבי אלימלך בכבודו ובעצמו! היה זה בוודאי באותם ימים, בהם ערך את 'גלותו' המפורסמת!

**"אכן!"** הפטירו כולם וגמרו "אם הוא בעצמו בחר בך כמחותן, שוב הכל ברור ומובן!"

חולה ומתייסר ביסורי חום וצמאון שבכל רגע התגבר והולך ובודאי הרהר תשובה בלבו ושפיר נקרא אז צדיק, והראי׳ שהתפלל לה׳ בעת ההוא ככתוב כי שמע ה׳ לקול הנער, וכן אמרו במדרש בראשית כג-יד, מכאן שיפה תפילת החולה על עצמו יותר מכל תפילות אחרים עליו. כי בודאי עקב היסורין הסובבים אותו ממרקים עוונותיו ומתקבלים תפילותיו כתפילת צדיק.
**(מחשבת הלוי זצ״ל)**

**וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם**

חז״ל למדו מכאן בברכות כו, שאברהם תיקן תפילת שחרית. ונקשה איך למדים מכאן חיוב תפילת שחרית והרי תפילה זו לא נתקבלה כלל. ומבואר דאדרבה דבר זה מלמד אותנו דאפילו כשרואה שלא נתקבלה תפילתו ימשיך להתפלל ולא להתייאש כי אין אנו יודעים מה שפועלים בתפילות, וע״כ דוקא מכאן לומדים שאברהם תיקן תפילת שחרית ולא התייאש, כך פי׳ כ״ק מהרי״ד מבעלזא זי״ע.

שהתעכב ג׳ ימים עד שעשה המעשה.

**(עטרת שלמה מבאבוב זי״ע)**

**עוי״ל** שעד שהעמידה בנסיון לא עובר גם לבניו אין שום בטחון שימשיכו בניו לעמוד בנסיונות, אבל אחר שגם יצחק בנו עמד בנסיון זה יוכיח על מסירות נפש של האב שיימשך לדורי דורות, משא״כ שאר הנסיונות לא היו לבניו.

**(להורות נתן)**

**עקב אשר שמעת בקולי**

כתב בבעל הטורים, ׳עקב אשר שמעת בקולי׳ ס״ת ברית. יש לפרש, דהנה אברהם שקיים כל המצוות עד שלא נצטווה מפי ה׳ מלבד מצות ברית מילה כי לא יוכל אחר שיצטוה - שוב לקיים כי גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה. משא״כ מצות ברי״מ לא יוכל לקיים ב׳ פעמים. וזה הביאור, עקב אשר שמעת בקולי – שלא קיימת המצוה עד ששמעת בקולי ולא קודם ששמעת, ונהיית מצווה ועושה שגדול שכרו - לכן התברכו בזרעך כל גויי הארץ.

**(קדושת ציון)**

**ויקח חמאה וחלב ובן הבקר וכו׳ והוא עומד עליהם.**

יש להבין מדוע עמד עליהם אברהם והרי אמרו מי שאכל משל חבירו מתבייש להביט בפניו, ויותר טוב שהיה הולך מהם. וי״ל דהרי העלה להם חלב ובן הבקר על השולחן והרי אברהם קיים כל התורה כולה ואפילו מצוות דרבנן (יומא כח:) והם אסרו להעלות על השולחן בשר וגבינה ביחד שמא יבא לאכול, אבל אם אדם אחר עומד אצלו ומשמרו שלא ייכשל אז מותר להעלות על השולחן יחדיו וכמו בהגזירה דאין קורין לאור הנר שמא יטה אבל כאשר יש לו שומר מותר, ע״כ שפיר עמד עליהם אברהם להיות שומר שלא ייכשלו.

**(לב אריה - חולין)**

**כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו אחריו**

יש להבין וכי לא היה לאברהם שבחים אחרים רק שמחנך את בניו? הרי הכניס אלפי גרים תחת כנפי השכינה ומסר נפשו בכבשן האש. אלא מי שעובד את ה׳ באמת בעוה״ז רצונו ג״כ לעבדו לאחר אריכת ימיו וזה יכול לעשות רק אם בניו שחינכם למצוות ועבדו את ה׳ וזה יהי׳ לעילוי נשמתו כמ״ש ׳ברא כרעא דאבוה׳ ולמה אמרו לשון זה דוקא כי האדם אחר מותו נקרא עומד וע״י מעשים טובים של בניו שהוא לימד אותם נעשה הולך ולכן נקרא כרעא דאבוה כלומר הרגלים של אביו שנהפך להיות הולך גם בעוה״ב וזה מה שאברהם ציוה את בניו שהם ישמרו דרך ה׳ ואז יהיה הוא הולך גם בעוה״ב.

**(זרע קודש)**

**המכסה אני מאברהם**

במדרש מובא אמר הקב״ה עירובי חצירות גליתי לו ואני הופך למחר את סדום ולא אגלה לו. יש להבין מה הקשר שאם לימד דיני עירוב צריך לגלות גם מהפכת סדום וי״ל דאמרו חז״ל בכל מערבין חוץ מן המים והמלח והטעם הובא בירושלמי שיש בם דברי קללה, ע״י המים היה המבול, ומלח כי בסדום נהפכה אשתו של לוט למלח, וא״כ יודע אברהם מכל הנעשה בסדום ואין לי מה לכסות ממנו.

**(פרדס יוסף)**

**כי משחיתים אנחנו וכו׳ ויהי כמצחק וכו׳**

איתא בב״ק נט כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיק לרשע והנה המלאכים אמרו כי משחיתים אנחנו וא״כ לא יהיה הבחנה בין צדיק לרשע אבל לוט אמר להם כי משחית ה׳ את העיר והקב״ה בעצמו יכול להבחין בין צדיק לרשע ע״כ היה כמצחק בעיני חתניו כי אם חפץ ה׳ להמיתם לא יוכלו להינצל ואם ה׳ רוצה להצילם יש לו די עצות ולכן לא שמעו אל לוט ויהי בעיניהם כמצחק.

**(פנינים יקרים)**

**מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה**

בלידת יצחק היו ב׳ סוגי ליצנים כת א, אמרו ששרה נפקדה כשהיתה אצל אבימלך וא״כ הוא אביו של יצחק לכן צר ה׳ קלסתר פניו של יצחק כמו של אברהם להוציא מליבן הטעות. וכת ב, אמרו שלאברהם היה אשה אחרת והיא ילדה את יצחק כי שרה אינו יכולה ללדת ולכן בא כל הנשים החשובות שהיה להם תינוק ושרה נתנה לכולם לאכול מאכל התינוקות להוציא הטעות מכת ב׳ וזה הפירוש נרמז מי מלל לאברהם מי שדיבר שנולד מאברהם זה כת ב׳ היניקה בנים שרה הודו כי יצחק נולד לשרה ומי שמילל שמאבילך נולד יצחק ע״ז אמר ילדתי בן לזקוניו שהיה זיו איקונין של יצחק דומה לאברהם.

**(שם)**

**יוקח נא מעט מים ואקחה פת לחם**

והובא ברש״י הק׳ ש׳מים׳ הביא ע״י שליח וה׳לחם׳ ושאר הדברים הביא בעצמו ופלא שמעט מים שקל להביא שלח שליח, מדוע. וי״ל כי אברהם אבינו היה אבריו מזוככים שרצו מעצמם לעשות רצון הבורא וכאשר הדבר אינו רצון הבורא אז הרגישו האברים כבדות ולכן היות שבאמת היו מלאכים ולא היו צריכים מים לרחוץ רגליהם מע״ז ולכן לא רצו אבריו להביא מים וכמו בשחיטת יצחק לא רצה ה׳ בזה ולכן וישלח אברהם את ידו לקחת את המאכלת כי הם היו כבדים. משא״כ החמאה וחלב ובן הבקר הי׳ מן השמים כדי שיהי׳ טענה נגד המלאכים שרצו לקבל התורה שהם אכלו אצל אברהם בשר בחלב לכן טרח בעצמו.

**(פרדס יוסף)**

**מעט מים**

הטעם שנתן רק מעט מים כי אמרו חז״ל במסכת כלה פ״ט כבדהו וחשדהו ואין מפורט מה לעשות יותר לכבד את האורח או לחשוד בו שאינו ישר. ולכן כבדהו עשה במדריגה הכי גדולה ג׳ לשונות בחרדל אבל חשדהו שהם עובדי ע״ז זה היה רק מעט ולכן אמר מעט מים.

**(דולה ומשקה)**

**ויקח חמאה וחלב**

במס׳ בכורות ו. נשאלת השאלה מהיכן ידעינן שמותר לשתות חלב מן התורה אולי יהי׳ אסור משום אבר מן החי ולכאורה יש להביא ראי׳ מכאן שאברהם כיבד את אורחיו בחלב ואילו היה אסור הרי הוא עובר על לפני עור לא תתן מכשול, ויש לומר שההלכה היא שרק אבר מן החי אסור אבל בשר מן החי מותר ואבר נקרא רק אם יש בו עצמות וגידין משא״כ בשר שאין בו עצמות וגידין לא נאסר לבני נח ולפי״ז גם חלב מותר שכיון שדומה לבשר מן החי כי אין בו גידין ועצמות וממילא אין להוכיח מאברהם.

**(הג׳ רבי שלמה קליגר זי״ע)**

**הכנסת אורחים**

גדול הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה מדוע לא די לומר שהם שווים בגדלם כי אילו היה שווה היינו אומרים תנא דבי רבי ישמעאל אילו לא זכו ישראל להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דיים וא״כ שהם שווים אז די לעשות הכנסת אורחים ג״כ פעם אחת בחודש וזה אינו כי מצות הכנסת אורחים שייך בכל עת ובכל שעה.

**(אמרי שאול מודזיץ)**

**עוד י״ל** כי איש ואשה שזכו שכינה שרויה ביניהם ולפעמים ע״י שהבעל מביא אורחים אינם רצויים עלול להתפתח מריבה בינו לאשתו ולגרום לסלוק השכינה לכן אמרו חז״ל שהכנסת אורחים זה יותר חשוב בשמים מקבלת פני השכינה.

**(רבי מנחם מנדל מרימנוב)**

**כשהצדיק** מרוז״ין נפגש עם מחותנו הרבי מקאסוב שאל זה הראשון מדוע אינו אוכל א״ל לפני שירד לעולם התנה הנפש עם הגוף שלא יהנה רק כדי חייו, הפסיק גם הרבי מקאסוב לאכול שאלו מדוע כב׳ אינו אוכל א״ל בליל שבת קודם הסעודה אומרים צאתכם לשלו׳ כי לא נעים לשבת לאכול עם כאלו שאינם אוכלים ושותים.

**משתחוים לאבק רגליהם**

הכוונה ל״כוח ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה״, וזה בבחינת ע״ז.

**את שבע כבשות תקח מידי וכו׳... לעד כי חפרתי את הבאר הזאת**

כתב רש״י שהיה ריב למי שייך הבאר והחליטו שמי שיעלה המים לקראתו זה הוכחה שהוא בעליו, ועלו לקראת אברהם, וקשה א״כ למה לאברהם ליתן לאבימלך שבע כבשות לעד ואיך הם יעידו שהבאר הוא של אברהם וי״ל שהשבע כבשות שהמים עלו לקראתם נתן אברהם מתנה לאבימלך ואז רועי אבימלך לקחו הכבשות שוב לבאר לשתות ואז לא עלו המים לקראתם כי כבר אין הם שייכים לאברהם כי נתן אותם מתנה לאבימלך ואינם רוצים לשתות מבאר שאינו שלהם אבל כאשר היו שייכים קודם לכן לאברהם הם כן הסכימו לשתות מהבאר הזה וזה הוכחה ברורה שהבאר שייך לאברהם ולא לאבימלך.

**(כ״ק מהר״ש מבעלזא זי״ע)**

**ויקח את שני נעריו אתו**

יש לפרש בדרך מוסר שכאן רמז לשנות נעוריו של אברהם לפי מה שפירש הרמב״ם הל׳ ע״ז שעד מ״ח שנה לא הכיר א״א את בוראו וא״כ שנות נעוריו לא היו בטובה וכאן שהלך לעקידה לקח אותן השנים להעלותם ולתקנם שיהפכו לזכות ע״י תשובה מאהבה שזדונות נעשות לו זכויות.

**(שבט הלוי)**

**והוא יושב פתח האוהל כחום היום**

איתא במדרש (מח-ז) אמר ר׳ לוי לעתיד לבוא, אברהם יושב על פתח גיהינום, ואינו מניח אדם שמהול שיפול לתוך הגיהינום,

**והרמז לזה** אפשר למצוא בפסוק הזה, "והוא" אברהם אבינו, "יושב פתח האוהל" יושב בפתח הגיהינום, ששם הוא "חום היום", ורש״י הק׳ כתב לראות אם יש "עובר ושב" – דהיינו מי שעבר עבירות ושב בתשובה, אזי לא ייתן להכניסו בגיהינום אלא כמו שכתב רש״י בהמשך "ויכניסם לביתו" היינו גן עדן.

**(שר שלום מבעלזא זי״ע)**

## רמזים בפרשה

**ואקחה פת לחם**

מובא בספר ׳כף החיים׳ סי׳ קנ״ז שקודם אכילה חייב להתיר החגורה, ולפי״ז יש לומר הראשי תיבות של ׳ואקחה פת לחם׳ הוא **ו׳קודם א׳כילה ק׳שר ח׳גורה ה׳תר פ׳ן ת׳בא ל׳ידי ח׳ולי מ׳עיים,**

**או יאמר** "אקחה" ר״ת מסופו לתחילתו, **ה׳תר ח׳גורה ק׳ודם א׳כילה.**

**ג׳ לשונות בחרדל**

אברהם אבינו ׳האכיל׳ כלומר לימד את כל אדם שיתרגל בשלשה מידות טובות, המרומזות במילה **"בחרדל"** א. **׳בחר דל׳** לבחור ולהדר אחר חסד עם הדל- עני ואביון, ב. **׳חרד לב׳** שיהיה האדם חרד – פוחד מלעשות עבירה ח״ו (כמ״ש ויחרד לבם כשמצאו הכסף באמתחותיהם), ג. **׳חדל רב׳** לחדול מלהחזיק את עצמו בגאוה ולהתרברב על חבריו.

**(הגאון מוילנא זצ״ל)**

**ויטע אשל בבאר שבע**

חז״ל דרשו אש״ל ר״ת אכילה שתיה לויה אברהם אבינו תיקן בזה מה שקלקלו לפניו אדם הראשון באכילת עץ הדעת נח נכשל ביין זה שתיה כמ״ש: וישת מן היין וישכר ואנשי סדום נכשלו בהכנסת אורחים זו לויה

**(הגר״א מוילנא זצ״ל)**

**תחת העץ ויאכלו**

**ויאכלו** אותיות **׳וכאילו׳**, שעשו עצמם כאילו אכלו וכמו שכתב רש״י הק׳


מזלא טבא וגדיא יאה

מעומקא דליבא

שלוחות בזה למגיד שיעור החשוב

הרב **מרדכי קריצלר** שליט״א

לרגל השמחה במעונו בלידת **הנכד**

יהא רעוא שיזכה לרוות רב נחת דקדושה

מכל יוצאי חלציו לאורך ימים ושנים טובות,

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, אכי״ר.

הנהלת הת״ת התלמידים המתנכים